

Στοιχεία για την κυκλοφορία των συγγραμμάτων του Αγ. Νικοδήμου του Αγιορείτου στη Ρουμάνικη Εκκλησία (Πρωτοπρ. Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης, Αναπληρωτής Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.)

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=168129>]

Την έμμεση επιρροή διαπιστώνουμε από το γεγονός ότι ο ίδιος ο Παΐσιος ήρθε σ' επαφή με μέλη της μνημονευθείσης πνευματικής κινήσεως, η αρχή της οποίας τοποθετείται στο έτος 1730. Υπάρχουν, επομένως, πολλά κοινά σημεία ανάμεσα

στους «κολλυβάδες» και στον Παΐσιο. Ο Κ. Παπουλίδης γράφει ενδεικτικά: «Δεν πιστεύω να εκπλήξει κάποιον ο ισχυρισμός ότι υπήρχαν κοινοί τόποι μεταξύ των συγγραμμάτων του αγίου Νικοδήμου και εκείνων του οσίου Παΐσιου Βελιτσικόφσκι. Αρκεί να πώ ότι τα τέσσερα πέμπτα του έργου του Παΐσιου «Περί της νοεράς προσευχής» βρίσκονται στα βιβλία του αγίου Νικοδήμου του Αγιορείτου»[7].

Ένα άλλο σημείο που αποδεικνύει την πνευματική συγγένεια μεταξύ του Νικοδήμου και του Παΐσιου είναι το γεγονός ότι και οι δύο άνδρες προσπάθησαν να θέσουν τον ησυχασμό σε καινούριες βάσεις, επιχειρώντας να εισάγουν την συνήθεια της ησυχαστικής προσευχής στη κοινοβιακή και τη λατρευτική ζωή των μοναστηριών[8].

Αλλά, εάν ανάμεσα στον άγιο Νικόδημο και τον Παΐσιο Βελιτσικόφσκι προϋποθέτουμε μόνο την ύπαρξη κάποιας αλληλογραφίας, υπάρχουν συγκεκριμένες αποδείξεις ότι παρόμοια αλληλογραφία υπήρχε μεταξύ του μεγάλου αγιορείτη μοναχού και του μητροπολίτη Μολδαβίας Veniamin Costache. Διασώζεται ένα γράμμα του Νικοδήμου προς το μητροπολίτη Μολδαβίας, το έτος 1804, δημοσιευμένο για πρώτη φορά από το μοναχό Θεόκλητο[9]. Από τον τρόπο προσφωνήσεως συμπεραίνεται ότι ανάμεσα στους δύο πνευματικούς άνδρες υπήρχαν στενές και φιλικές σχέσεις. Το γράμμα αποτελεί μια συστατική επιστολή για κάποιον αγιορείτη μοναχό, ο οποίος ήθελε να ταξιδέψει στη Μολδαβία προς αναζήτηση βοήθειας για την βελτίωση της καταστάσεως της «Μονής Σίμωνος

Πέτρας», όπου ζούσαν μοναχοί που συνέχιζαν την ησυχαστική παράδοση του Παΐσιου Βελιτσικόφσκι. Αυτό όμως που αποδεικνύει τη μεγάλη εκτίμηση που απολάμβανε ο άγιος Νικόδημος στις Ρουμανικές χώρες είναι, χωρίς αμφιβολία, η μετάφραση στη ρουμανική γλώσσα μεγάλου μέρους των τυπωμένων έργων του.

Η παρουσία του έργου του αγίου Νικοδήμου του Αγιορείτου στην ορθόδοξη ρουμανική γραμματολογία και πνευματικότητα, λίγο καιρό μετά την αποδήμησή του στα αιώνια, αποτελεί ασφαλή απόδειξη ότι το έργο του επηρέασε εκεί τον ορθόδοξο τρόπο σκέψεως και ότι ολόκληρη η δράση του ήταν γνωστή ήδη πριν την κοίμησή του. Για το λόγο αυτό, θα παρουσιάσουμε εν συνεχεία, μερικά στοιχεία για την κυκλοφορία των συγγραμμάτων του στην ορθόδοξη Εκκλησία των Ρουμανικών Χωρών, υπογραμμίζοντας την εκτίμηση και την ιδιαίτερη σημασία που είχαν αυτά τα έργα.

1. Έτσι, το έτος 1826 μεταφράστηκε το έργο του αγίου Νικοδήμου «Συμβουλευτικόν Εγχειρίδιον, ήτοι περί φυλακής των πέντε αισθήσεων», το οποίο τυπώθηκε στο Μοναστήρι Νεάμτς[10]. Το βιβλίο είδε το φως με την ευλογία του μητροπολίτη Μολδαβίας Veniamin Costache, στις ημέρες του βοεβόδα Ioan Alexandru Sturdza. Ο συγγραφέας του έργου, ο άγιος Νικόδημος, μνημονεύεται στην πρώτη σελίδα του πονήματος: «συνταχθέν υπό του πανσπουδάστου διδασκάλου της Ανατολικής Εκκλησίας, κυρ Νικοδήμου μοναχού του Αγιορείτου». Όπως φαίνεται από την αναφορά αυτή, ο άγιος Νικόδημος, μολονότι μόλις 17 χρόνια μετά την μετάστασή του εις τα αιώνια σκηνώματα αναγνωρίζεται ως «πανσπούδαστος διδάσκαλος της Ανατολικής Εκκλησίας». Στη Βιβλιοθήκη της Ρουμανικής Ακαδημίας, υπό τον αριθμ. 25520, υπάρχει και η αντίστοιχη ελληνική έκδοση του βιβλίου που τυπώθηκε στη Βενετία το 1801.

2. Το ίδιο έτος, στο τυπογραφείο της Μονής Νεάμτς εμφανίζεται η μετάφραση άλλου έργου του αγίου Νικοδήμου με την επιγραφή: “Carte de suflet prea folositoare cese numeste nevazut razboiu” (Αόρατος πόλεμος). Το βιβλίο τυπώθηκε με την ευλογία του μητροπολίτη Veniamii Costache, κατά την ηγεμονία του Ioan Alexandru Sturdza. Ούτε στη μετάφραση αυτή μνημονεύεται το όνομα του μεταφραστή. Του βιβλίου αυτού έγινε ειδική ανάλυση σε ιδιαίτερο κεφάλαιο της παρούσης εργασίας, όπου υπογραμμίσαμε και την αξία του περιεχομένου του. Το έργο είχε μεγάλη κυκλοφορία και μεταφράστηκε και σε άλλες γλώσσες. Η μετάφραση του έργου στη ρουμανική γλώσσα, επίσης 17 χρόνια μετά την τελευτή του Αγίου Νικοδήμου αποτελεί ένα επιχείρημα για την αξία και την εκτίμηση που απολάμβανε ο συγγραφέας του.

3. Το έτος 1937 τυπώθηκε στο Βουκουρέστι και το βιβλίο του αγίου Νικοδήμου

«Χριστοθήθεια»[11], στη ρουμανική γλώσσα, από τους μοναχούς Ιωάννη και Αντώνιο.

Τα τρία αυτά βιβλία έχουν εξαιρετικά μεγάλη αξία για την πνευματική ζωή. Και οι μεταφραστές τους στη ρουμανική γλώσσα είχαν άμεσα υπόψη τους το γεγονός αυτό. Ο σκοπός τους ήταν να προαγάγουν με τις διδασκαλίες που βρίσκονται σ' αυτά τις αρχές της υψηλής ζωής και της βαθιάς πνευματικότητας, ώστε να βοηθήσουν τον άνθρωπο στον αγώνα του κατά της αμαρτίας, για την απόκτηση της χάρις του Θεού και στην ένωσή του με Αυτόν διά της προσευχής και των καλών έργων.

Θα μπορούσαμε να συνοψίσουμε το περιεχόμενο των τριών αυτών βιβλίων λέγοντας ότι αυτά περιέχουν διδασκαλίες για το σκοπό της επίγειας ζωής μας και τη σημασία της εκκλησιαστικής λατρείας στη χριστιανική ζωή. Εάν θα γινόταν η μετάφραση έστω και μόνο αυτών των βιβλίων του αγίου Νικοδήμου στη ρουμανική γλώσσα, το γεγονός θα αποτελούσε σημαντική παρουσία στη ρουμανική ορθόδοξη πνευματικότητα.

Αλλά στο συγγραφέα μας επιφυλάχθηκε θέση ακόμη μεγαλύτερης τιμής στη ζωή της Ρουμανικής Εκκλησίας. Μεταφράστηκαν στη ρουμανική γλώσσα ακόμη δύο δικά του βιβλία, τα οποία αποτέλεσαν και αποτελούν ακόμη, θα μπορούσαμε να πούμε, εργαλεία πρώτης επιλογής στην εκπλήρωση των πνευματικών καθηκόντων των λειτουργών της Εκκλησίας. Πρόκειται για το «Πηδάλιον» και το «Εξομολογητάριον».

(συνεχίζεται)

7. Κ. Παπουλίδη, όπ. παρ., σ.σ. 287 - 289.

8. όπ. παρ.

9. Θεοκλήτου, όπ. παρ., σ.σ. 287 - 289.

10. Βλ. σ. 88 και αντίστοιχες υποσημειώσεις της παρούσης εργασίας.

11. Βλ. D. Russo, Carp de buna cuviinfa in limba greaca si romana Studii si critice, Βουκουρέστι 1910, 4· N. Cartoian, Cartile populare in literatura romaneasca, τόμ. II. Βουκουρέστι 1938, σ.σ. 233 - 234.